

Lars Cedergrund
Tillgänglighetsprojektet
08-508 262 68
lars.cedergrund@tk.stockholm.se

Tillgänglighetsprojektet. Åtgärdsprogram 2009.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har ambitionen att Stockholm ska bli världens mest tillgängliga huvudstad.

Analys

Arbetet med tillgänglighetsfrågorna har en alltjämt ökad positiv utveckling inom kontoret och i samarbetet med andra förvaltningar. Vid större ombyggnader utanför Tillgänglighetsprojektet har en ökad vilja att lösa tillgänglighetsfrågorna på ett positivt sätt kunnat konstateras.

Samråd

Även för år 2009 har åtgärder tillkommit i samarbete med kontoret, stadsdelsförvaltningarna, handikappråden och handikapporganisationerna men framför allt från tillgänglighetsplanerna. Förslagen från stadsdelsförvaltningarna och tillgänglighetsplanerna har till största delen behandlats i resp. handikappråd.

Åtgärdsplanen för år 2009 kommer att behandlas i trafik- och renhållningsnämndens handikappråd. Om det visar sig vid planering och detaljprojektering att något åtgärdsförslag inte är av tillräcklig tillgänglighetsförbättrande karaktär vill rådet senare ha möjlighet att kunna stryka ett sådant delprojekt. Detta gäller inte de övriga projekten från trafik- och renhållningsnämnden.

Ett nätverk mellan de nordiska huvudstäderna har upprättats.

Konsekvenser

- *ekonomiska*

Sedan projektet startade 1999 har budgeten varit 100 mnkr per år. Kommunfullmäktige har i budget för 2009 beslutat att Tillgänglighetsprojektet ska disponera 250 mnkr under kommande treårsperiod. Kommunfullmäktiges mål är att Stockholm ska bli världens mest tillgängliga huvudstad senast 2010.

När flerårsprogrammet gjordes inför 2009-2011 föreslog kontoret 100 mnkr 2009 och 2010. Kontoret föreslog dessutom en fortsättning efter 2010 med 50 mnkr år 2011. Kommunfullmäktige beslöt om detta.

Inom ramen för tillgänglighetsprojektets budget 2009 ingår en satsning på 5,35 mnkr inför stadens medverkan i Världskongressen 2009 för ITS. Denna medverkan innefattar e-adept samt kontorets övriga medverkan.

Tillgänglighetsprojektet har sökt medel från stadens e-tjänstprogram, bl.a. PTS är medfinansier.

- miljö

De flesta föreslagna tillgänglighetsåtgärderna har positiva miljökonsekvenser. Vid ändrad markanvändning kommer åtgärderna att genomgå en tidig miljöbedömning. I övrigt skall kontorets miljöpolicy följas vid upphandling och genomförande.

- måluppfyllelse

”Världens mest tillgängliga huvudstad senast år 2010” – att uppfylla detta mål för hela stadens verksamhetsområde tas nu ytterligare ett steg framåt. SLK genomförde under 2006 en utvärdering av Tillgänglighetsprojektets arbete samt tog fram kriterier/indikatorer för hur Stockholm ska nå målet. Något politiskt beslut i frågan har dock inte tagits.

I årets budget ges uppdrag till trafik- och renhållningsnämnden att under 2009 utreda Tillgänglighetsprojektets fortsättning efter 2010. Vidare skall kontoret undersöka hur Stockholm upplevs som en tillgänglig stad av personer med funktionsnedsättningar. Kontoret vill fortfarande poängtera att en samlad satsning från alla förvaltningar och kommunala bolag inom staden är nödvändig om målet till 2010 ska nås. Någon måste sedan också ges ansvar att bevaka att tillgänglighetsarbetet i alla stadens förvaltningar och bolag genomförs t ex i enlighet med kommunstyrelsens handikappråds indikatorer inför 2010.

Trafikkontorets synpunkter

Arbetet med att göra Stockholm till en stad för alla kommer i den yttre miljön att fortsätta under 2009. Åtgärder i den inre miljön kommer inom Tillgänglighetsprojektets budget att genomföras inom kulturområdet, i idrottsanläggningar och i fastighetskontorets fastigheter.

En handlingsplan för perioden 2007-2010 togs fram under våren 2008. Handlingsplanen visar inom vilka områden projektet kommer att bedrivas inom perioden. En förenklad kommunikationsplan har därefter tagits fram. För de sista tre åren fram till 2010 har Tillgänglighetsprojektet för avsikt att forcera en del arbeten t ex att bygga om

övergångsställen till stockholmsmodellen, byta ut rännalar och kontrastmarkera trappor. Detta kommer att ske i samarbete med framkomlighetsarbetet inom trafikkontoret där personer med funktionsnedsättningar behöver extra stora insatser. Ett budgetförslag till flerårsplan för Tillgänglighetsprojektet redovisas i bilaga 2.

-tillgänglighetsplaner

Tillgänglighetsprojektet har för avsikt att under året helt slutföra upprättandet av tillgänglighetsplaner för varje stadsdel. Dessa planer visar hur tillgänglighetsarbetet bedrivs i stadsdelen, vilka problem som finns för de boende och de som rör sig i stadsdelen, vad som återstår att åtgärda för att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar, med prioriteringar och möjlighet att ange kostnader. Arbetet med tillgänglighetsplanerna görs i samråd med stadsdelsförvaltningarna, handikappråden, övriga avdelningar inom kontoret, färdtjänsten och SL. Under 2006 påbörjades arbetet med de sista tre tillgänglighetsplanerna med inventeringar av de prioriterade gångstråken. Inventeringarna utfördes av sommarpraktikanter från högskolorna och tillgänglighetskonsulter.

- delprojekt

Arbetet med ledstråk för synskadade kommer att i samråd med Synskadades Riksförbund, SRF, fortsätta under året med försök med olika taktila material. Utvecklingsarbeten pågår inom kontoret, i andra kommuner och i andra länder. Standardiseringsarbete pågår i landet och inom EU för att ta fram bra taktila plattor för att använda i bl. a ledstråk. Tillgänglighetsprojektet har representant med i båda dessa arbeten.

Ombyggnad av övergångsställen fortsätter under 2009 till vår stockholmsmodell som underlättar både för rullstolsanvändare och synskadade som använder vit käpp. Det arbetet sker inom ramen för framkomlighetsarbetet. Det räcker naturligtvis inte bara att ”måla övergångsställen” utan en ombyggnad måste ske med kantstenssänkningar och kontrasterande plattor, så att alla kan använda passagen oavsett om man har någon funktionsnedsättning eller inte. I innerstaden finns ca 7500 övergångsställen som ska byggas om och av dessa är 4530 klara. Till 2010 kommer ca 5000 att vara ombyggda vilket innebär att ca en tredjedel återstår att bygga om efter 2010. Anledningen till att inte fler har hunnits med är att dessa arbeten är tids- och kostnadskrävande och att vi haft restriktioner funnits i syfte att främja framkomligheten när större anläggningsarbeten genomförts.

Arbetet med att byta ut rännalar till vår stockholmsmodell fortsätter. I staden finns ca 12650 st och ca 7610 är utbytta. Till 2010 kommer de allra flesta att vara utbytta förutom de vi inte ”får” byta ut, t ex i Gamla Stan. Förbättringar på gångbanor och gångvägar kommer att utföras även detta år. Dessa kan bestå i att minska sidolutningar, utforma gräns mellan gång- och cykelbanor, justera ytbeläggning, dränera, komplettera med bänkar och belysning etc. Alla åtgärder har tillkommit efter önskemål från personer med

funktionsnedsättningar och från tillgänglighetsplanerna och behandlats i resp. stadsdels handikappråd.

Utplacering av godkända soffor/bänkar för rörelsehindrade kommer att fortsätta liksom montering av armstöd på befintliga soffor som saknar sådana.

Räcken med ledstång monteras i trappor, ramper och backar och kontrastmarkeringar utförs i trappor i enlighet med Boverkets anvisningar i "Enkelt avhjälpna hinder". Av stadens ca 2030 terrängtrappor har ca 850 kontrastmarkerats. Målsättningen har varit att alla ska vara markerade 2010 men problem har funnits med att få markeringarna beständiga. Dessutom finns viss opinion som inte vill att man "förstör" vårt kulturarv, som våra trappor utgör när dessa förses med kontrastmarkeringar.

Några lekplatser kommer att anpassas för barn och föräldrar med funktionsnedsättningar. Det som görs är att se till att man kommer till platsen med rullstol, att vissa lekredskap görs tillgängliga, är anpassade för olika funktionsnedsättningar osv. Intill vissa lekredskap utbytes sand till mjuk gummimatta som är möjlig att köra med rullstol på, sandlådor förhöjs, särskilda gungor monteras osv. För synskadade barn och föräldrar kan också förbättringar göras och Tillgänglighetsprojektet har byggt om lekplatsen Båtsmanstorpet i Riksby speciellt för synskadade.

Några parker eller parkavsnitt görs mer tillgängliga även under nästa år då man försöker minska lutningar på gångvägar, ersätta eller komplettera trappor med ramper, förstärka belysningen med bländfria armaturer, placera ut anpassade soffor med armstöd, undvika att plantera allergiframkallande träd och buskar osv.

- riktlinjer

Arbetet med att ta fram ett förslag till basanpassning av tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar vid nyproduktion av bostäder och lokaler i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag till f d gatu- och fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden har bedrivits av kontoren och färdigställdes under 2008. Då utemiljöprogrammet "Stockholm – en stad för alla, riktlinjer för att skapa en tillgänglig och användbar utemiljö" ska revideras och kompletteras har de båda handlingarna sammanförts till en handling. Handlingen har benämnts "Handbok" istället för riktlinjer då lagstiftningen nu kommit ifatt stadens riktlinjer inom tillgänglighetsområdet. Staden måste sedan hitta en arbetsmetod som möjliggör uppföljning av att byggherrarna följer de direktiv som föreskrivs i markupplåtelse- och exploateringsavtalen vad gäller utformningen av den yttre och inre miljön i handboken Stockholm – en stad för alla som i kortversion fortsättningsvis kommer att finnas kvar i avtalssammanhang.

- entréer

Att komma in i byggnader är tillsammans med möjligheten att åka med kollektivtrafiken de största problemen att lösa för att personer med funktionsnedsättning ska kunna röra sig på egen hand i samhället.

Tillgänglighetsprojektet har ett uppdrag från Kommunfullmäktige att genomföra en informationskampanj riktad till stadens alla näringsidkare och anordnare av offentlig verksamhet med inriktningen ”en stad för alla – överallt”. Arbetet med kampanjen kommer att pågå under 2005-2010. Inom ramen för kampanjen utdelas ett pris S:t Julianpriset varje år omkring den 16 februari med början 2006 och kommer att pågå fram till 2010.

Projektet Världig entré kommer att fortsätta på ett positivt sätt. Stockholms stad samarbetar genom Tillgänglighetsprojektet med Statens Fastighetsverk och EIDD, Sverige, European Institute for design and disability, i ett antal pilotprojekt för att tillsammans med designer och arkitekter hitta nya lösningar på entréer där alla på ett värdigt sätt kan använda samma entré till bl. a våra kultur- och utbildningsbyggnader. Pilotprojekt inom staden är Liljevalchs konsthall och Stadshuset.

Liljevalchs konsthall hade invigning den 8 oktober 2008 av bl. a en ny tillgänglig entré. Under 2009 ska entrén kompletteras med en ny typ av glashiss intill den nya rampen som redan är klar.

- utvecklingsprojekt

Under året fortsätter arbetet med en mobil navigeringstjänst baserad på Lokal Vägdata (LV) för personer med synnedsättning. Detta finansieras av Tillgänglighetsprojektet. Detta arbete ingår i ett samfinansierat projekt e-Adept som till största delen finansieras av Post- och Telestyrelsen (PTS) men även Vägverket, Banverket, VINNOVA m fl. Medel söks från stadens 650 mnkr avsatta för e-tjänster. Navigeringstjänsten e-Adept kommer att förevisas på ITS världskongress 2009 i Stockholm. En förhandsvisning sker även vid årets världskongress i New York i november 2008.

Ett annat projekt som Tillgänglighetsprojektet medverkar i pågår inom SIS där man försöker hitta standardiserade bildsymboler, s.k. piktogram. Det arbetet fortsätter under 2009.

Tillgänglighetsguiden, Stockholm Entré, vidareutvecklas och planer finns att den ska inrymma även stadens idrottsanläggningar och kulturlokaler som finns redovisade i de båda förvaltningarnas nuvarande tillgänglighetsguider.

En inventering av stadens samlingssalar, konferenslokaler mm pågår och detta läggs in i Entré Stockholm. I några samlingssalar genomförs en förbättring av tillgängligheten bl. a i Pumpen på Södermalm och Alviks Medborgarhus i Bromma.

- idrott

Idrottsnämnden föreslås disponera 10,0 mnkr 2009 ur Tillgänglighetsprojektets budget för att göra idrottsanläggningar mer tillgängliga enligt en av Idrottsnämnden framtagna plan. Under 2009 kommer en tillgänglig brygga vid Hellasgården att färdigställas och om möjligt arbeten i Beckomberga sim- och idrottshall.

- kultur

Trafikkontoret föreslår att 5,0 mnkr ur Tillgänglighetsprojektets budget disponeras av Kulturnämnden för att göra förbättringar inom kulturområdet.

- fastighetsnämndens fastigheter

Trafikkontoret föreslår att 5,0 mnkr ur Tillgänglighetsprojektets budget disponeras av Fastighetsnämnden för att göra förbättringar i deras byggnader.

- åtgärdsplanen

Det nu framtagna förslaget till åtgärdsplan för år 2009 enligt bilaga 1, innehåller åtgärder för 100 mnkr och består av de åtgärder från 2008-års plan som inte blev helt klara under förra året samt nya åtgärder som är framtagna i samråd med stadsdelsförvaltningarna, handikappråden och handikapporganisationerna samt av trafikkontoret.

Kontoret har valt att ta med och redovisa delprojekt i nästa års plan som kostnadsbedömts till något mer än de budgeterade 100 mnkr för 2009 för att ha en marginal då projekten inte är detaljstuderade, tidplanen är svårbedömd och kostnadsbedömning och finansiering eller delfinansiering inte ännu är fullt utredda. Ett samarbete kommer att ske mellan kontoret, stadsdelsförvaltningarna och resp. handikappråd om vilka projekt som kan genomföras och vid vilken tid. Trots att mycket förberedelsearbeten kommer att kunna göras under vintern och våren vill kontoret påminna om att den här typen av projekt med många små delprojekt har svårigheter med att av olika anledningar få alla utförda. Kontoret förutsätter att justeringar i planen inom den ekonomiska ramen kan utföras även under detta år.

Kontoret föreslår att förvaltningschefen även under detta år ges delegation att upphandla entreprenader inom den godkända åtgärdsplanen även för belopp över 5 mnkr och att om verksamhetsplanen godkänns av nämnden några genomförandebeslut inte behöver tas ytterligare för delprojekt inom ramen för Tillgänglighetsprojektets budget för år 2009.

Slut